LÄNSI-SUOMEN
MAISTRAATTI
MAGISTRATEN
I VÄSTRA FINLAND

Vastaanottaja 794-2019-3/Ha-1

Eduskunta /
hallintovaliokunta
HaV(at)eduskunta.fi

Kokkola Karleby		2.10.2019
Asia	Ärende	Länsi-Suomen maistraatin lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle Digi- ja väestötietoviraston toimialaa koskevien lakien muuttamiseksi, HE 10/2019 vp
Viite	Hänvisning	Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 25.9.2019

Länsi-Suomen maistraatti lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Hallituksen esityksessä eduskunnalle Digi- ja väestötietoviraston toimialaa koskevien lakien muuttamiseksi on pääasiassa kysymys Väestörekisterikeskuksen, maistraattien ja maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön hoitamia tehtäviä koskevien lakien teknisestä muuttamisesta uuden Digi- ja väestötietoviraston nimelle. Varsinainen organisaatiolaki on hyväksytty keväällä 2019 (laki Digi- ja väestötietovirastosta 304/2019). Lisäksi lait avattaessa on voitu tehdä eräitä parannusesityksiä aineelliseen lainsäädäntöön.

Maistraatti toteaa, että lakiesitykset ovat perusteltuja ja niissä on voitu riittävissä määrin ottaa huomioon maistraattien lausuntopalautteessa toteamat asiat, kuten esimerkiksi esityksessä perintökaaren 20 luvun 9a§:n muuttamisesta, jossa nyt esitetään tarkennettavaksi perukirjan vahvistuksen kohdistuvan pelkästään osakkaista ja aviopuolisosta annettuihin tietoihin eikä perukirjan koko sisältöön. Tämän lainkohdan osalta maistraatti kuitenkin ehdottaa vielä lisätarkennusta seuraavassa kappaleessa.

Maistraateissa on lähtökohtaisen alueellisen toimivallan lisäksi yhtenäistetty substanssitehtävissä tehtäviä ratkaisuja vuodesta 2013 alkaen erityisellä prosessinkehittämistoiminnalla, joka on organisoitu substanssitehtäväryhmiä koskeviin alatyöryhmiin. Eri puolella Suomea toimivien alatyöryhmien jäseniltä on pyydetty kannanottoja tämän substanssilainsäädäntöä koskevan esityksen johdosta. Kannanotot ovat olleet hyväksyviä, mutta yksi muutosesitys on saatu koskien perukirjan osakastietojen vahvistamista (Perintökaari 20 luku 9a§). Kyseessä on hallituksen esityksen lakiehdotus numero 5.

Kannanoton mukaan ehdotetaan, että voimassa olevan pykälän 4 momentista, josta tulisi *uusi 3 momentti*, poistettaisiin viittaus maistraattiin ja oikeaksi todistettuun jäljennökseen.

Lainkohta*ehdotus* ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

Vahvistuksen antamisesta tehdään merkintä perukirjan ~~oikeaksi todistettuun~~ jäljennökseen.

Perustelut:

Oikeaksi todistamista ei ole lainsäädännössä avattu. Maistraattien ratkaisukäytännössä ja valtakunnallisten suositusten mukaan siihen on riittänyt, että yksi henkilö on allekirjoituksellaan todistanut perukirjajäljennöksen oikeaksi. Perukirja on vaadittu maistraattiin alkuperäisenä tai yhden henkilön oikeaksi todistama jäljennöksenä, johon erillinen maistraattien Maisa-asiankäsittelyjärjestelmästä tulostettava vahvistuspäätös on liitetty. Eli säännöksen sanamuoto ”merkintä tehdään” ei enää vastaa käytäntöä. Aiemmin maistraateissa oli käytössä leimasin, jolla merkintä vahvistuksesta tehtiin.

Perukirjan osakastietojen vahvistaminen siirtyi alioikeuksilta rekisteritoimistoille vuonna 1994 voimaan tulleella perintökaaren muutoksella. Aiemmin perukirja toimitettiin ensin verottajalle ja verotuksen valmistuttua se toimitettiin alioikeuteen tarkastettavaksi osakastietojen osalta. Lain esitöiden ja oikeuskirjallisuuden mukaan muutoksella haluttiin mahdollistaa asiakkaille se, että he voivat hakea osakastietojen vahvistusta jo ennen kuin verotus on valmistunut. Ajatuksena on ollut, että samalla kun asiakas toimittaa alkuperäisen perukirjan verottajalle, hän voi saada verotoimistosta oikeaksi todistetun jäljennöksen, johon hän voi hakea osakastietojen vahvistusta koskevan merkinnän rekisteritoimistosta/ maistraatista. Hallituksen esityksessä tätä ei ole kirjoitettu auki muutoin kuin toteamalla, että kuolinpesän osakkaat voisivat vahvistuksen jälkeen tehdessään pesää koskevia oikeustoimia käyttää perukirjan jäljennöstä todisteena siitä, että heillä on kelpoisuus edustaa pesää.

Tämä ei ole enää nykykäytännön mukaista. Verottaja ei enää vastaanota perukirjaa alkuperäisenä vaan verotusta varten perukirja ja sen liitteet toimitetaan kopioina ja verohallinto arkistoi asiakirjat sähköisinä tallenteina. Verohallinnolle annetut paperiset asiakirjat hävitetään.

Digi- ja väestötietovirastossa perukirjojen osakastietojen vahvistukset tullaan hoitamaan valtakunnallisessa tiimissä usealla eri paikkakunnalla, ja valtakunnallisten työjonojen luomiseksi perukirjat liitteineen tullaan skannaamaan sähköiseen muotoon. Viraston paperiposti tullaan ohjaamaan yhteen PL-osoitteeseen, jossa asiakirjat skannataan ja tämän jälkeen vahvistus voidaan käsitellä paikkakuntariippumattomasti. Se, että vahvistuspäätös pitäisi liittää alkuperäiseen oikeaksi todistettuun jäljennökseen vaikeuttaa olennaisesti menettelyä.

Käytännössä Digi- ja väestötietovirasto tulee vielä jatkossakin liittämään vahvistuksen perukirjajäljennökseen, mutta jäljennöksen oikeaksi todistamisvaatimukselle ei enää ole perusteita. Päinvastoin asiakas hyötyisi siitä, että voisi itsekin skannata perukirjan liitteineen ja toimittaa sen

vahvistettavaksi sähköpostin liitetiedostona. Digi- ja väestötietovirasto tekisi vahvistuspäätöksen, johon liitettäisiin perukirjan jäljennös joko kokonaan tai osakastietosivujen osalta. Perukirjan liitteitä ei ole tarpeen liittää päätökseen.

On mahdollista, että perukirjasta on tehty useita erilaisiakin versioita. Koska Digi- ja väestötietoviraston vahvistuspäätökseen liitetty perukirjajäljennös olisi osakastietojen osalta esimerkiksi leimattu viraston leimalla, kertoisi se kolmannelle osapuolelle mitkä osakastiedot ovat oikeat.

Tietojen käsittelyä koskevan sääntelyesityksen osalta maistraatti pitää erityisen hyvänä sitä, että maistraattien henkilörekistereitä koskeva sääntely keskitettäisiin väestötietojärjestelmää lukuun ottamatta yhteen uuteen lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä. Ei ole mitään toiminnallista tarvetta säätää näistä enää erikseen ja sääntelyn yhdistäminen on perusteltua sääntelyn selkeyden näkökulmasta.

Maistraatin päällikkö Jari Taipale